Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud. Vitalii Ciumac)
Dosarul nr. 3a-125/25 (2-22071205-02-3a-23012025)

D E C I Z I E

1 aprilie 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru

Completul de Contencios Administrativ în componența:

Președintele completului, judecătorul Sîrbu Victoria
Judecătorii Bagrin Lucia și Cașcaval Andrei
Grefier Papuc Daniela

examinând în ședință publică, apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 14 martie 2024, adoptată în cauza de contencios administrativ la acțiunea înaintată de către Bivol Viorelia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

a c o n s t a t a t:

Pretențiile reclamantului:

La 20 mai 2022 reclamanta Bivol Viorelia, reprezentată de avocatul Fediuc Valentin, a înaintat acțiune de contencios administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil.

În motivarea acțiunii reclamanta a menționat că, la 11 februarie 2022 cu nr. ***** Casa Națională de Asigurări Sociale a informat-o că urmează să beneficieze de o penise de vîrstă în mărime de 1191,95 lei lunar. Răspunsul la petiție nu conține informații cu privire la calea de atac.

La 11 aprilie 2022 a depus o cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale prin care a solicitat recalcularea pensiei stabilite pentru limita de vârstă. La cerere a indicat că are un stagiu de cotizare de 24 ani conform carnetului de muncă, dintre care 3 ani concediu pentru îngrijirea copilului. Deasemenea a solicitat efectuarea recalculului începând cu data de 1 august 2019, din data stabilirii pensiei pentru limită de vârstă.

Consecvent, a indicat că la 19 aprilie 2022 cu nr. ***** Casa Națională de Asigurări Sociale a comunicat că refuză în executarea petiției, deoarece ar fi examinat anterior petiții cu aceiași problematică, fără a indica dacă a examinat anterior petiții cu aceeași problematică, fără a indica dacă a examinat solicitarea de recalcul a pensiei, așa cum a fost solicitat de reclamant. Respectiv, din acest

răspuns nu se poate deduce cu certitudine că obiectul petiției anterioare, reieșind din răspunsul date, este identic cu cel din ultima petiție depusă, or nu conține un refuz cert în recalcularea pensiei îndreptate spre plata reclamantului.

În acest sens art. 19, 162 din Codul administrativ, cererea remisă de reclamant la 11 aprilie 2022 către Casa Națională de Asigurări Sociale, a fost depusă în vederea respectării procedurii prealabile, ca obiect distinct ce derivă din neidentificarea din oficiu a soluțiilor la petiția anterioară-recalcularea pensiei pentru limita de vârstă, care putea și trebuia să fie soluționată ca atare.

Prin cererea prealabilă privind recalcularea pensiei pentru limita de vârstă din 11 aprilie 2022, a prezentat către Casa Națională de Asigurări Sociale datele din carnetul de muncă și a enumerat perioadele sale de activitate, precum și perioadele asimilate stagiului de cotizare pentru îngrijirea copiilor. Potrivit propriilor calcule, aceste perioade însumau 16 ani și 3 luni, ceea ce, în opinia sa, trebuia să corespundă unui stagiu de 16,2 ani, iar nu celui de 16,1 ani luat în calcul de Casa Națională de Asigurări Sociale. Această diferență ar fi determinat și un cuantum diferit al pensiei, reclamanta apreciind inițial că pensia calculată trebuia să fie de 1.049,11 lei, în loc de 1.042,11 lei sau 1.042,63 lei, cât ar fi fost stabilit de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Totodată, reclamanta a invocat prevederile Hotărârii Guvernului nr. 186 din 15 martie 2019, susținând că, începând cu 1 aprilie 2019, pensiile trebuiau indexate cu coeficientul de 5,3%, iar pensia minimă pentru limită de vârstă constituia 1.079,33 lei. În consecință, aceasta a apreciat că pensia sa trebuia majorată prin indexare și să constituie 1.104,61 lei începând cu data primei plăți. De asemenea, a invocat art. 12 alin. (1) și (3) din Legea privind sistemul public de pensii, potrivit căruia, atunci când pensia calculată este mai mică decât pensia minimă pentru categoria respectivă, diferența se acordă sub forma suplimentului de solidaritate din mijloacele bugetului de stat. Reclamanta a susținut că, întrucât pensia sa indexată rămânea sub nivelul minim garantat, Casa Națională de Asigurări Sociale trebuia să-i acorde și acest supliment. În același sens, a invocat indexările prevăzute pentru anii 2020 și 2021, susținând că, în pofida acestor majorări, pensia efectiv achitată nu ar fi atins cuantumul minim legal.

În cererea de concretizare din 27 februarie 2024, reclamanta și-a precizat suplimentar poziția, raportându-se la informațiile furnizate de Casa Națională de Asigurări Sociale la 1 februarie 2024 cu privire la prestațiile sociale calculate și achitate. Aceasta a menținut solicitarea privind aplicarea coeficientului de 16,5 la calcularea pensiei pentru limită de vârstă și a susținut că pensia trebuia calculată prin aplicarea formulei indicate de ea, rezultând, potrivit propriilor calcule, un cuantum de 1.068,54 lei. După indexarea cu 5,3%, pensia ar fi trebuit să constituie 1.125,17 lei începând cu 23 august 2019, cuantum pe care reclamanta l-a considerat superior pensiei minime de 1.079,33 lei, astfel încât, în această variantă de calcul, suplimentul de solidaritate nu ar mai fi fost datorat. Pentru perioada 23 august 2019 – martie 2020, reclamanta a indicat că Casa Națională de Asigurări Sociale i-ar fi calculat și achitat 7.601,11 lei, în timp ce, potrivit

propriilor calcule, suma datorată ar fi fost de 8.176,19 lei, rezultând o diferență de 575,08 lei.

În esență, reclamanta a opinat că Casa Națională de Asigurări Sociale a aplicat greșit legislația la stabilirea, indexarea și plata pensiei, a determinat netransparent cuantumul prestației, nu a luat în considerare integral stagiul de cotizare și majorările prevăzute de actele normative și, după caz, nu i-a acordat suplimentul de solidaritate.

Din aceste considerente, a solicitat, anularea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022 și obligarea autorității să recalculeze pensia începând cu data stabilirii acesteia, cu achitarea integrală a diferențelor de pensie rezultate.

La 22 iunie 2022, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus referință aferentă cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat declararea ca inadmisibilă a acțiunii sau respingerea acțiunii ca neîntemeiată. (f.d.28-33).

Ulterior, la 14 iunie 2023, Casa Națională de Asigurări Sociale, a depus referință aferentă cererii de chemare în judecată, prin care a solicitat respingerea acțiunii ca neîntemeiată. (f.d.69-71).

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 14 martie 2024, s-a admis acțiunea depusă de Bivol Viorelia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale privind contestarea actelor administrative.

S-a anulat refuzul Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022, emis pe marginea cererii depuse de Bivol Viorelia la 11 aprilie 2022, ca ilegal.

S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil prin care să recalculeze și să-i achite lui Bivol Viorelia pensie pentru limită de vârstă, cu aplicarea coeficientului de 16,5 și achitarea diferenței pensiei recalculate, începând cu data stabilirii pensiei.

Solicitarea apelantului:

Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, Casa Națională de Asigurări Sociale a declarat cerere de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 14 martie 2024, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea reclamantei să fie respinsă.

Termenul de declarare a apelului:

Potrivit art. 232 alin. (1)-(2) din Codul administrativ, apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele cauzei rezultă că dispozitivul hotărârii instanței de fond a fost pronunțat public la 14 martie 2024, iar apelul nemotivat a fost declarat la 29 martie 2024.

Hotărârea motivată a fost recepționată de către apelantă la 25 noiembrie

2024, fapt ce se confirmă prin avizul poștal de recepție, anexat la materialele cauzei (f.d.116), iar apelul motivat a fost depus la 18 decembrie 2024. Prin urmare, Colegiul constată că atât apelul nemotivat, cât și cel motivat au fost depuse în interiorul termenului legal.

Argumentele participanților la proces:

În motivarea cererii de apel, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat faptul că nu este de acord cu hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 14 martie 2024, pe motiv că prima instanță a emis o hotărâre pripită, neanalizând multilateral actele normative și legislația în vigoare ce reglementează astfel de litigii, hotărârea fiind în contradicție cu prevederile legale.

În susținerea poziției sale, a invocat prevederile art. 33 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, potrivit căruia, reexaminarea drepturilor la pensie este posibilă în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat, existente până la acordarea drepturilor la pensie, în cazul transferării la o altă categorie de pensie sau pentru persoanele care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă. Totodată, apelanta a făcut trimitere și la art. 15 din aceeași lege, menționând că, în perioada relevantă, pentru acordarea pensiei integrale pentru limită de vârstă era necesar un stagiu de cotizare de 31 ani și 6 luni, iar pentru pensia parțială era suficient un stagiu de cel puțin 15 ani, pensia fiind calculată proporțional stagiului confirmat.

Consecvent, a explicat că, potrivit art. 53 din Legea nr. 156/1998, pensia se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat până la 1 ianuarie 1999 și după această dată, iar în situația în care după 1 ianuarie 1999 nu a fost realizat un stagiu de cotizare sau acesta a fost mai mic de 5 ani, calcularea pensiei se efectuează potrivit formulei prevăzute în anexa nr. 4 la lege, în baza coeficientului nivelului profesional stabilit conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 156/2017.

Astfel, a notat apelanta că coeficientul se determină în funcție de ocupația exercitată în ultimii 15 ani de activitate, dacă aceasta a fost exercitată mai mult de un an. Pentru ocupațiile care necesită studii superioare și sunt confirmate prin diploma corespunzătoare se aplică coeficientul 1,8, în timp ce persoanelor care au doar studii de specialitate sau medii li se poate aplica coeficientul 1,5, iar în lipsa confirmării studiilor se aplică coeficientul corespunzător independent de ocupațiile deținute.

Raportând aceste prevederi la situația intimatei, a subliniat că Bivol Viorelia beneficiază, începând cu 23 august 2019, de pensie parțială pentru limită de vârstă, stabilită pentru un stagiu total de cotizare de 16,1 ani, în condițiile în care stagiul necesar pentru pensia integrală era de 31 ani și 6 luni. La fel, a susținut că pensia a fost calculată în baza coeficientului nivelului profesional de 1,8, reprezentând cel mai înalt coeficient aferent ocupațiilor exercitate de intimată în ultimii 15 ani de activitate și care au fost exercitate mai mult de un an. Totodată, la stabilirea pensiei au fost incluse toate perioadele de activitate

confirmate prin carnetul de muncă și extrasul din contul personal de asigurări sociale.

Prin urmare, a opinat că, atunci când intimata s-a adresat cu solicitarea de recalculare, aceasta nu a prezentat acte justificative noi care să constituie temei pentru reexaminarea pensiei în condițiile art. 33 din Legea nr. 156/1998, motiv pentru care recalcularea solicitată nu putea fi efectuată.

Cu privire la anularea de către instanța de fond a răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022, apelanta a susținut că acesta a fost emis ca urmare a unor pretenții repetitive ale intimatei, care fuseseră deja examinate anterior de Casa Națională de Asigurări Sociale prin răspunsurile nr. ***** din 2 iunie 2021 și nr. ***** din 11 februarie 2022.

În acest sens, a invocat prevederile art. 80 alin. (3) din Codul administrativ, susținând că pretențiile repetitive nu urmau să fie examinate din nou în fond.

În context, a remarcat că prin răspunsul nr. ***** nu a fost soluționat fondul problemei, acesta constituind o comunicare privind imposibilitatea examinării repetate a aceleiași chestiuni, în timp ce fondul solicitărilor fusese examinat anterior. Subsecvent, a menționat că, intimata dacă considera nelegale răspunsurile anterioare, acestea trebuiau contestate în instanță, ceea ce nu s-a realizat. Mai mult, apelanta a susținut faptul că, nu se identifică vreo motivare a instanței de fond prin care s-ar desprinde motivele care au stat la baza constatării ilegalității răspunsului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022.

Subsecvent, apelanta a menționat că nu este de acord nici cu soluția primei instanțe prin care Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată să recalculeze pensia prin aplicarea coeficientului de 16,5. Aceasta a susținut că hotărârea nu explică modul în care a fost dedus acest coeficient și nici temeiul juridic al aplicării lui. Potrivit materialelor dosarului administrativ, la stabilirea pensiei intimatei a fost aplicat coeficientul nivelului profesional de 1,8, în conformitate cu art. 53 alin. (2^1) din Legea nr. 156/1998, iar decizia de stabilire a pensiei nr. ***** din 17 septembrie 2019 confirma un stagiu de cotizare de 16,1 ani. Prin urmare, a concluzionat că obligația impusă de instanță privind aplicarea coeficientului de 16,5 nu este justificată și nu rezultă din cadrul legal sau din probele administrate.

Referitor la cererea intimatei de includere în stagiul de cotizare și în venitul asigurat a perioadelor 1 septembrie 2010 – 31 decembrie 2010 și 10 noiembrie 2014 – 30 noiembrie 2014, apelanta a precizat că perioada 10–30 noiembrie 2014, aferentă activității în cadrul Consiliului Electoral Central, era deja inclusă în stagiul de cotizare și venitul asigurat al intimatei, aspect confirmat prin decizia de stabilire a pensiei. În ceea ce privește perioada 1 septembrie – 31 decembrie 2010, a subliniat că doar luna noiembrie 2010 a fost inclusă în stagiul de cotizare, cu un venit asigurat de 869,10 lei, conform extrasului din contul personal de asigurări sociale. Pentru lunile septembrie, octombrie și decembrie 2010, Consiliul Electoral Central a declarat venituri în cuantum de „zero”, astfel încât

acestea nu puteau fi considerate perioade de stagiu de cotizare.

În acest sens, a invocat art. 1 și art. 6 din Legea nr. 156/1998, subliniind că stagiul total de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate pentru care au fost plătite contribuții de asigurări sociale, iar stagiul se calculează prin însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat. Astfel, în lipsa declarării și achitării contribuțiilor pentru lunile respective, nu există temei legal pentru includerea acestora în stagiul de cotizare. La fel, a mai invocat prevederile art. 93 din Codul administrativ, potrivit căruia fiecare participant trebuie să probeze faptele pe care își întemeiază pretențiile, menționând că intimata nu a prezentat probe care să demonstreze achitarea contribuțiilor sau existența unui stagiu de cotizare pentru cele trei luni contestate.

În concluzie, Casa Națională de Asigurări Sociale a susținut că prima instanță a ignorat aspecte esențiale ale litigiului și materialele dosarului administrativ, a interpretat eronat cadrul normativ și nu a motivat suficient nici anularea răspunsului nr. *****, nici stabilirea coeficientului de 16,5, întrucât pensia intimatei a fost stabilită în strictă conformitate cu legislația aplicabilă, în baza stagiului de cotizare și a veniturilor asigurate confirmate.

În consecință, a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărârii primei instanțe și pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

La 28 iunie 2025, avocatul Fediuc Valentin în interesele intimatei Bivol Viorelia, a depus referință aferentă cererii de apel, prin care a solicitat respingerea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe, invocând faptul că, apelantul nu și-a exercitat pe deplin dreptul de a-și proba poziția procesuală în prima instanță, precum nu a făcut-o nici în instanța de apel. (f.d.130-132).

La 6 martie 2026, avocatul Codreanu Elena în interesele intimatei Bivol Viorelia, a depus referință aferentă cererii de apel, prin care a solicitat respingerea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

În susținerea poziției, a punctat că, că hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 14 martie 2024 este legală și întemeiată, fiind adoptată cu respectarea normelor de drept material și procesual. A menționat că instanța de fond a examinat complet și obiectiv cauza, a administrat și apreciat corect probele și a aplicat corespunzător prevederile art. 224–225 din Codul administrativ. În mod special, menționat că instanța de fond a constatat corect ilegalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022, emis în urma cererii intimatei din 11 aprilie 2022, și, în consecință, a dispus în mod întemeiat anularea acestuia.

Totodată, a reiterat că este legală și obligația impusă Casei Naționale de Asigurări Sociale de a emite un act administrativ individual favorabil prin care să recalculeze pensia pentru limită de vârstă, cu aplicarea coeficientului de 16,5 și achitarea diferenței de pensie începând cu data stabilirii acesteia.

Corespunzător, a subliniat că, argumentele Casei Naționale de Asigurări Sociale din cererea de apel reprezintă, în esență, o reiterare a poziției prezentate

în fața primei instanțe, care a fost deja examinată și apreciată, fără prezentarea unor circumstanțe noi sau a unor temeiuri juridice care să justifice casarea ori modificarea hotărârii.

Prin urmare, reprezentantul intimatei a solicitat respingerea apelului ca neîntemeiat și menținerea fără modificări a hotărârii primei instanțe.

În ședința de judecată, reprezentantul apelantei Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a prezentat, iar în temeiul dispoziției art. 239 alin. (2) din Codul administrativ, instanța a dispus examinarea cauzei în lipsa acestuia, având în vedere faptul că procedura de citare legală a fost respectată.

În ședința de judecată, reprezentantul intimatei Bivol Viorelia, avocatul Codreanu Elena, a pledat pentru respingerea apelului și menținerea hotărârii primei instanțe.

Intimata Bivol Viorelia în ședința de judecată a susținut poziția avocatului său, solicitând respingerea apelului.

Aprecierea instanței de apel:

Potrivit art. 195 din Codul administrativ, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169–171.

Conform art. 194 alin. (1) din Codul administrativ, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

În conformitate cu prevederile art. 231 alin. (2) din Codul administrativ, pentru procedura în apel se aplică corespunzător prevederile cap. II din cartea a treia, dacă din prevederile prezentului capitol nu rezultă altceva.

Potrivit art. 219 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces. Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces.

Admisibilitatea acțiunii:

Colegiul judiciar notează că controlul preliminar asupra admisibilității reprezintă o etapă obligatorie, ce vizează delimitarea strictă a tipului de acțiune și a cadrului juridic în care urmează a fi analizată pretenția dedusă judecății.

În conformitate cu art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ. Dacă este inadmisibilă, acțiunea în contencios administrativ se declară ca atare prin încheiere judecătorească susceptibilă de recurs.

Conform art. 3 din Codul administrativ, legislația administrativă are drept scop reglementarea procedurii de înfăptuire a activității administrative și a controlului judecătoresc asupra acesteia, în vederea asigurării respectării drepturilor și a libertăților prevăzute de lege ale persoanelor fizice și juridice, ținându-se cont de interesul public și de regulile statului de drept.

Conform art. 6 din Codul administrativ, procedura administrativă este activitatea autorităților publice cu efect în exterior, îndreptată spre examinarea condițiilor, pregătirea și emiterea unui act administrativ individual, spre examinarea condițiilor, pregătirea și încheierea unui contract administrativ sau examinarea condițiilor, pregătirea și întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică. Emiterea unui act administrativ individual, încheierea unui contract administrativ sau întreprinderea unei măsuri strict de autoritate publică sânt părți ale procedurii administrative.

Conform art. 10 alin. (1) Cod administrativ, actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Conform art. 11 alin. (1) - (2) din Codul administrativ, actele administrative individuale pot fi: a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat; b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel. Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sânt afectate de actul administrativ individual, nu sânt destinatarii acestuia.

Potrivit art. 20 din Codul administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu art. 206 alin. (1) lit. a), b) din Codul administrativ, o acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acțiune în contestare);

b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare).

Analizând obiectul cererii și conținutul actelor contestate, instanța reține că obiectul litigiului îl constituie anularea refuzului nr.***** din 19 aprilie 2022 emis de Casa Națională de Asigurări Sociale la cererea prealabilă din 11 aprilie 2022 depus de reclamanta Bivol Viorelia și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să recalculeze pensia ce urma să fie plătită reclamantului Bivol Viorelia, de la data stabilirii ei, cu plata ei integrală.

În aceste condiții, acțiunea formulată, se circumscrie tipului de acțiune în contestare și obligare, prevăzut de art. 206 alin. (1) lit. a) și b) din Codul administrativ.

Totodată, în temeiul dispozițiile art. 191 alin. (1) și art. 196 alin. (1) din Codul administrativ referitoare la competența materială și teritorială a instanțelor în materie de contencios administrativ, se constată că acțiunea introdusă de reclamant a fost înaintată instanței competente, fiind respectate cerințele privind competența jurisdicțională atât sub aspect material, cât și teritorial.

Conform art. 17 din Codul administrativ, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În temeiul art. 39 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Potrivit art. 189 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ. O acțiune în contencios administrativ poate fi înaintată și atunci când autoritatea publică nu a soluționat în termen legal o cerere.

Completul de judecată reține că reclamanta este destinatarul actelor administrative contestate și, prin acțiunea formulată, urmărește protecția unui drept propriu susceptibil de a fi vătămat prin activitatea administrativă a autorității.

Prin urmare, condiția privind revendicarea unui drept legitim, necesară admisibilității acțiunii în contencios administrativ, este întrunită, iar reclamantul beneficiază de control judecătoresc asupra activității administrative contestate.

În acord cu art. 208 alin. (1) din Codul administrativ, până la înaintarea acțiunii în contencios administrativ se va respecta procedura prealabilă, cu excepțiile prevăzute de lege.

Conform art. 209 Codul administrativ, acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: b) data comunicării sau notificării actului

administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Prin depunerea cererii prealabile la 11 aprilie 2022, au fost realizate condițiile impuse de art. 208 din Codul administrativ.

Analizând dispozițiile legale aplicabile și circumstanțele concrete ale cauzei, Completul judiciar constată că reclamantul are calitatea de persoană legitimă pentru a sesiza instanța de contencios administrativ, a respectat procedura și termenul de depunere a acțiunii, iar obiectul cererii nu se încadrează în situațiile exceptate de la controlul judiciar.

În aceste condiții, nu se identifică motive de inadmisibilitate a acțiunii, iar instanța de fond a apreciat corect că sunt întrunite condițiile pentru admiterea acesteia.

Raționamentele asupra fondului acțiunii:

Din materialele cauzei rezultă că, la 11 aprilie 2022 reclamanta Bivol Viorelia a depus o cerere către Casa Națională de Asigurări Sociale privind recalcularea pensiei stabilite pentru limita de vârstă. (f.d.11).

Potrivit răspunsului ***** din 31 ianuarie 2022, s-a comunicat că, începând cu 23 august 2019 reclamanta Bivol Viorelia beneficiază de pensie pentru limita de vârstă pentru un stagiu de cotizare de 16,1 ani care include și perioada îngrijirii copiilor de la 14 august 1980 până la 17 noiembrie 1981 și de la 12 martie 1982, până la 14 august 1982. (f.d.10).

Prin răspunsul nr. ***** din 19 aprilie 2022 Casa Națională de Asigurări Sociale, a refuzat reexaminarea cererii, deoarece ar fi fost examinate anterior petiții cu aceiași problemă. În răspuns nu se reține indicația dacă a examinat solicitarea de recalcul a pensiei, așa cum a fost solicitată de reclamantă. (f.d.12).

Nefiind de acord cu această soluție, reclamanta sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune, cu pretențiile deduse judecății.

Fiind învestită cu examinarea cauzei, prima instanță prin hotărârea din 14 martie 2024, a admis acțiunea.

Verificând legalitatea hotărârii contestate în raport cu prevederile legale aplicabile cauzei și criticile formulate în apel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru apreciază că instanța de fond a ajuns, în mod eronat, la concluzia privind temeinicia acțiunii reclamantei, ca urmare a unei aprecieri necorespunzătoare a probelor administrate și a unei interpretări greșite a dispozițiilor legale incidente.

În drept, Colegiul notează că, potrivit art. 5 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive. Perioadele necontributive ale asiguratorului asimilate stagiului asimilate stagiului de cotizare sânt: a) perioada de îndeplinire a serviciului militar în termen sau cu termen redus; a^1) perioada de îndeplinire a serviciului militar prin contract sau a altui serviciu asimilat acestuia, dacă nu este posibilă stabilirea pensiei în condițiile Legii asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr.

1544-XII din 23 iunie 1993; b) perioada de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani de către unul din părinți sau de tutore în caz de deces al ambilor părinți; c) perioada în care asiguratul a beneficiat de indemnizație pentru incapacitate temporară de muncă, de indemnizație de șomaj, de alocație pentru integrare sau reintegrare profesională; d) perioada de îngrijire a unui copil cu dizabilitate severă sub vârsta de 18 ani sau a unei persoane cu dizabilitate severă de către unul dintre părinți, de către tutore sau curator, până la angajarea în funcția de asistent personal; e) perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu; f) perioadele de activitate necontributive în funcția de judecător și procuror de până la 31 decembrie 2005; g) perioadele în care au fost realizate, până la 1 ianuarie 1999, activitățile specificate la art. 50 alin. (1) lit. d)–f). (3) Perioadele asimilate stagiului de cotizare prevăzute la alin. (2) nu pot însuma în total mai mult de 8 ani, cu excepția celor prevăzute la lit. a[1]), b), d) și f).

În conformitate cu prevederile art. 33 alin. (1), lit. a), b), c) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul: a) apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare, venitul asigurat, ce au avut loc până la acordarea drepturilor la pensie; b) transferării la altă categorie de pensie; c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vârstă;

Potrivit art. 51 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, stagiul de cotizare realizat anterior implementării evidenței individuale se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte acte eliberate în modul stabilit.

Potrivit pct. 67 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, probat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, munca prestată pe teritoriul fostei URSS pînă la 01 ianuarie 1992 se echivalează cu munca prestată în Republica Moldova.

În conformitate cu pct. 69-70, 88 din același Regulament, stagiul de cotizare realizat până la introducerea evidenței individuale de asigurări sociale (până la 1 ianuarie 1999) se confirmă prin carnetul de muncă sau prin alte documente eliberate în modul stabilit. În urma introducerii evidenței individuale de asigurări sociale (după 1 ianuarie 1999), stagiul de cotizare se confirmă în baza datelor din contul personal de asigurări sociale al persoanei asigurate, gestionat în conformitate cu Legea privind sistemul public de asigurări sociale.

În aceste condiții, Colegiul reține că, actul de bază care confirmă stagiul de cotizare, conform pct. 69 alineatul întâi, este carnetul de muncă. În lipsa carnetului de muncă sau în cazurile în care carnetul de muncă include înscrieri incorecte și imprecise sau lipsesc înscrisurile respective despre anumite perioade de activitate, pentru confirmarea stagiului se iau în considerare adeverințele, extrasele din ordine, contul personal al angajatului în care se reflectă salariul calculat lunar, schema de încadrare și alte documente ce conțin informații referitoare la perioada de muncă. Pentru confirmarea stagiului de cotizare se prezintă extrasul din carnetul de muncă. Organele teritoriale de asigurări sociale

confruntă extrasul cu originalul, legiferează extrasul, carnetul de muncă fiind restituit titularului după stabilirea pensiei. Alte documente ce confirmă stagiul de cotizare se primesc numai în original, exceptând livretele militare, certificatele de naștere, diploma de studii/rezidențiat, din care se fac, de asemenea, extrase.

În corespundere cu pct. 84, subpct. 1) din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017, înscrierea sumară despre stagiul de cotizare inclus în carnetul de muncă în baza altor documente este considerată dovada stagiului de cotizare pentru activitatea realizată după 14 decembrie 1962, dacă în carnetul de muncă sânt făcute înscrieri concrete referitoare la locurile de muncă, perioadele de angajare și funcțiile deținute de solicitant înainte de angajarea acestuia la întreprinderea, instituția sau organizația ce i-a eliberat carnetul de muncă.

Potrivit pct. 86 din Regulamentul privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, probat prin Hotărârea Guvernului nr. 165 din 21 martie 2017 perioadele activității de muncă, conform carnetului de muncă, se calculează de la data angajării până la data concedierii. Ziua concedierii se consideră ultima zi de muncă.

Potrivit art. 53 alin. (1), (2^1) și (3) din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, pensia pentru limită de vârstă se determină prin cumularea stagiului de cotizare realizat pentru perioada de până la 1 ianuarie 1999 și începând cu 1 ianuarie 1999. În cazul în care, începând cu 1 ianuarie 1999, asiguratul nu a realizat un stagiu de cotizare sau stagiul de cotizare realizat după această dată este mai mic de 5 ani, pensia acestuia i se calculează conform formulei redate în anexa nr. 4. În cazul în care cuantumul pensiei calculate în condițiile alin. (2) este mai mare decât cuantumul pensiei minime prevăzute de art. 12, pensia minimă se determină în condițiile art. 16 alin. (2)-(3).

Potrivit anexei nr. 4 la legea prenotată, forma de calcul al pensiei pentru limită de vârstă în condițiile art. 53 alin. (2^1), este:

$$P = P_{min} \times \frac{T_t}{2T_{min}} \times K_{np},$$

unde:

P - cuantumul pensiei calcualte;

P_{min} - pensia minimă pentru limită de vârstă la data stabilirii pensiei;

Tt - stagiul total de cotizare, ani;

T_{min} - stagiul minim care acordă dreptul la pensie;

K_{np} - coeficientul nivelului profesional, care este egal cu 1,8 – pentru specialiștii cu studii superioare.

Raportând la cadrul normativ incident, Colegiul reține că, în mod eronat și contrar materialelor dosarului administrativ, prima instanță a reținut ca fiind întemeiată acțiunea reclamantei Bivol Viorelia, procedând la o interpretare viciată a prevederilor legale și a probatoriului administrat.

În ceea ce privește legalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.***** din 19 aprilie 2022, Colegiul constată că prima instanță nu a făcut o delimitare suficientă între obiectul concret al acestui act și fondul pretenției privind recalcularea pensiei. Din materialele cauzei rezultă că, anterior emiterii răspunsului contestat, Casa Națională de Asigurări Sociale examinase solicitările intimatei privind cuantumul și recalcularea pensiei, fiind emise răspunsurile nr. ***** din 2 iunie 2021 și nr. ***** din 11 februarie 2022. Prin răspunsul nr. ***** din 19 aprilie 2022, autoritatea a comunicat că solicitarea repetată nu urmează a fi examinată în fond, în condițiile art. 80 alin. (3) din Codul administrativ.

Prin urmare, pentru a constata ilegalitatea acestui răspuns, prima instanță urma să stabilească, în mod concret, dacă cererea din 11 aprilie 2022 conținea elemente noi, de fapt sau de drept, care impuneau autorității reluarea examinării fondului problemei deja soluționate. Or, hotărârea contestată nu conține o asemenea analiză. Instanța de fond s-a limitat la concluzia că în răspunsul nr. ***** nu ar fi fost indicat în mod expres dacă autoritatea a examinat solicitarea de recalculare a pensiei, fără a examina conținutul răspunsurilor anterioare și fără a stabili dacă cererea ulterioară avea un obiect juridic realmente distinct.

În context, nu poate fi reținut nici argumentul intimatei potrivit căruia cererea din 11 aprilie 2022 ar fi reprezentat un obiect distinct, formulat pentru respectarea procedurii prealabile. Din conținutul acesteia rezultă că reclamanta-intimată urmărea, în esență, recalcularea pensiei pentru limită de vârstă stabilite în anul 2019 și plata diferențelor rezultate. Or, simpla reiterare a unei solicitări anterior examinate, chiar dacă este însoțită de argumente suplimentare, nu este suficientă pentru a obliga autoritatea să reia nelimitat examinarea aceleiași probleme în lipsa unor circumstanțe noi relevante.

Totodată, invocarea art. 85 alin. (3) din Codul administrativ, care consacră obligația autorității de a stabili din oficiu starea de fapt, nu poate conduce la o concluzie contrară. Principiul investigării din oficiu obligă autoritatea să clarifice circumstanțele relevante ale cauzei în cadrul procedurii administrative, însă nu poate fi interpretat ca o obligație de a reexamina în mod repetat și nelimitat o solicitare deja soluționată, în lipsa unor elemente noi susceptibile să modifice soluția anterioară.

În ceea ce privește însăși pretinsa existență a dreptului intimatei la recalcularea pensiei, Colegiul constată că prima instanță a ajuns la concluzia respectivă fără a stabili în mod suficient premisele juridice și faptice ale recalculării pensiei.

Potrivit art. 33 din Legea nr. 156/1998, reexaminarea drepturilor la pensie intervine în situațiile prevăzute expres de lege, inclusiv în cazul apariției unor circumstanțe noi referitoare la stagiul de cotizare sau venitul asigurat, existente până la acordarea dreptului la pensie, precum și în alte cazuri expres prevăzute de lege. Astfel, pentru a dispune recalcularea pensiei, nu este suficientă simpla exprimare a dezacordului persoanei cu modul în care pensia a fost stabilită, ci

trebuie demonstrată existența unui temei legal și factual pentru modificarea elementelor care au stat la baza calculului inițial.

În speță, reclamanta-intimată a susținut că pensia ar fi trebuit recalculată prin aplicarea coeficientului de 16,5. Din materialele cauzei rezultă că stagiul de cotizare recunoscut la stabilirea pensiei a constituit 16,1 ani, în timp ce 16,5 reprezintă coeficientul utilizat în formula de calcul invocată de reclamanta-intimată. În subsidiar, coeficientul nivelului profesional aplicat de Casa Națională de Asigurări Sociale a constituit 1,8.

În principal, Colegiul atestă că, tocmai această distincție nu a fost analizată suficient de prima instanță. Aceasta a preluat în esență calculul prezentat de reclamanta-intimată și a dispus recalcularea pensiei cu aplicarea coeficientului de 16,5, fără să indice însă în mod clar norma juridică în temeiul căreia acest coeficient trebuie aplicat și fără să explice de ce modalitatea de calcul utilizată de Casa Națională de Asigurări Sociale la stabilirea pensiei ar fi fost contrară legii.

Or, potrivit art. 53 alin. (2^1) din Legea nr. 156/1998 și anexei nr.4 la aceeași lege, formula de calcul a pensiei presupune utilizarea unor elemente distincte, între care stagiul total de cotizare, stagiul minim și coeficientul nivelului profesional. Prin urmare, aplicarea formulei legale presupune, mai întâi, determinarea corectă a fiecărei componente a acesteia. Formula matematică nu constituie prin ea însăși temei pentru stabilirea valorii uneia dintre componente și nu poate substitui obligația persoanei de a demonstra existența dreptului pretins.

La caz, Casa Națională de Asigurări Sociale a stabilit intimatei un stagiu de cotizare de 16,1 ani, iar la calcularea pensiei a aplicat coeficientul nivelului profesional de 1,8. În speță, intimata însă nu a demonstrat, prin probe pertinente și concludente, că autoritatea ar fi utilizat în mod greșit elementele care, potrivit legii, trebuiau avute în vedere la stabilirea pensiei. În mod corespunzător, nici prima instanță nu a identificat concret norma care ar impune în cazul intimatei aplicarea coeficientului de 16,5 și nu a justificat juridic înlocuirea modului de calcul realizat de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În aceeași ordine de idei, Colegiul remarcă că, susținerea potrivit căreia Casa Națională de Asigurări Sociale ar fi aplicat greșit legislația se întemeiază în principal pe propriile calcule ale intimatei, fără a demonstra că aceste calcule pornesc de la valori stabilite în conformitate cu normele legale aplicabile. Or, simpla prezentare a unui rezultat matematic diferit de cel stabilit de autoritate nu demonstrează, prin ea însăși, ilegalitatea actului administrativ.

O asemenea concluzie este valabilă și în privința pretinsei diferențe dintre stagiul de cotizare de 16,1 ani stabilit de Casa Națională de Asigurări Sociale și perioada de activitate invocată de intimată.

Din materialele cauzei rezultă că la stabilirea pensiei au fost luate în considerare perioadele confirmate prin carnetul de muncă și prin evidența individuală. La caz, intimata-reclamantă a invocat anumite perioade pe care le consideră omise sau calculate eronat, însă pentru recalcularea pensiei era necesar

ca fiecare perioadă pretins omisă să fie identificată, verificată și raportată la temeiul juridic care permite includerea acesteia în stagiul de cotizare.

Astfel, cât privește perioada 10 noiembrie 2014 - 30 noiembrie 2014, invocată de intimată prin cererea de completare a acțiunii, din dosarul administrativ rezultă că această perioadă este inclusă în stagiul de cotizare și venitul asigurat al acesteia, fapt confirmat prin decizia CTAS Ciocana nr. ***** din 17 septembrie 2019, la perioadele de asigurare în economia națională. (f.d.1-1 verso, dosar administrativ).

Cu referire la perioada 1 septembrie–31 decembrie 2010, invocată de intimată în cererea de concretizare a acțiunii, Colegiul reține că, din datele evidenței individuale rezultă că pentru luna noiembrie 2010 a fost înregistrat venit asigurat, această perioadă fiind inclusă de Casa Națională de Asigurări Sociale în stagiul de cotizare și în venitul asigurat. Iar, în privința lunilor septembrie, octombrie și decembrie 2010 însă, venitul asigurat este indicat cu valoarea „zero”.

În asemenea împrejurări, temei de a include în stagiul de cotizare a intimatei lunile septembrie, octombrie și decembrie 2010, nu este, deoarece acestea nu reprezintă stagiu de cotizare. Or, potrivit art. 1, coroborat cu art. 6 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, stagiul total de cotizare reprezintă însumarea perioadelor de activitate pentru care au fost plătite contribuții de asigurări sociale, iar stagiul se calculează prin însumarea lunilor pentru care au fost achitate contribuții la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Prin urmare, pentru includerea perioadelor contributive în stagiul de cotizare este necesară confirmarea acestora în modul prevăzut de lege, iar simpla invocare a unei perioade de activitate nu este suficientă în lipsa confirmării corespunzătoare. *A contrario*, în lipsa declarării și achitării contribuțiilor pentru lunile respective, nu există temei legal pentru includerea acestora în stagiul de cotizare.

În aceste circumstanțe, nu poate fi identificată o omisiune imputabilă Casei Naționale de Asigurări Sociale care să justifice recalcularea pensiei, cu atât mai mult că, contrar art. 93 din Codul administrativ, intimata nu a prezentat probe pertinente din care să rezulte că pentru perioadele respective au fost realizate venituri asigurate ori achitate contribuții de asigurări sociale.

În altă ordine de idei, Colegiul reține, că prima instanță și-a întemeiat soluția, în mod determinant, pe calculul prezentat de reclamanta-intimată, fără a verifica în suficientă măsură premisele juridice ale acestuia. Astfel, prima instanță a reținut că suma de 1068,54 lei, ar reprezenta cuantumul pensiei ce urma să fie stabilit, după aplicarea coeficientului de 16,5 și a coeficientului nivelului profesional de 1,8, iar ulterior a considerat că această valoare constituie baza pentru calculele ulterioare. Totuși, instanța prin hotărârea adoptată nu explică de ce coeficientul de 16,5 trebuie utilizat în formula legală și nici nu identifică norma care justifică această opțiune.

În consecință, raționamentul primei instanțe este insuficient motivat tocmai asupra elementului esențial al litigiului, și anume care este temeiul juridic ce ar justifica obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale la recalcularea pensiei intimatei prin aplicarea coeficientului de 16,5. Simpla referire la formula din anexa nr. 4 la Legea nr.156/1998 nu răspunde acestei chestiuni, întrucât formula stabilește modul de efectuare a calculului, nu demonstrează existența dreptului la aplicarea unei anumite valori atunci când aceasta este contestată.

Corespunzător, nici argumentele privind pensia minimă și suplimentul de solidaritate nu pot conduce, prin ele însele, la admiterea acțiunii.

Potrivit art. 12 din Legea nr. 156/1998, în cazul în care cuantumul pensiei calculate conform legii este mai mic decât cuantumul pensiei minime corespunzătoare, diferența poate fi acoperită sub forma suplimentului de solidaritate, în condițiile stabilite de lege. Prin urmare, suplimentul de solidaritate este un mecanism de garantare a unui nivel minim al prestației și nu reprezintă un element prin care poate fi majorat stagiul de cotizare sau modificat coeficientul aplicabil la calcularea pensiei.

Cu alte cuvinte, existența unei eventuale diferențe dintre pensia calculată și pensia minimă nu demonstrează că pensia a fost stabilită greșit. Pentru a concluziona asupra unui cuantum suplimentar datorat intimatei, era necesară mai întâi determinarea corectă a pensiei în baza tuturor elementelor prevăzute de lege. Numai după această determinare putea fi verificată problema eventualului supliment de solidaritate. Or, intimata își construiește argumentația pornind de la un cuantum calculat în baza coeficientului de 16,5, fără a demonstra în prealabil temeiul juridic al aplicării acestui coeficient.

Deasemenea, faptul că pensia calculată este supusă ulterior indexărilor stabilite prin hotărârile Guvernului nu constituie un temei pentru recalcularea pensiei inițiale în modul solicitat. Indexarea reprezintă o operațiune distinctă, efectuată în condițiile actelor normative aplicabile la momentul respectiv, și nu poate servi ca argument pentru modificarea retroactivă a elementelor care au stat la baza stabilirii pensiei.

Prin urmare, Colegiul constată că susținerile intimatei privind aplicarea coeficientului de 16,5, recalcularea pensiei de la data stabilirii acesteia și plata diferențelor nu sunt susținute de materialele cauzei, cât și de cadrul legal incident speței.

Cât privește argumentele expuse în referința depusă de intimată, acestea nu sunt de natură să înlăture aceste deficiențe, întrucât aceasta reiterează în esență argumentele expuse în fața primei instanțe și pornește de la aceleași calcule, fără a demonstra temeiul legal al aplicării coeficientului contestat și fără a combate în mod convingător constatările Casei Naționale de Asigurări Sociale referitoare la perioadele de cotizare.

În contextul celor expuse, Colegiul apreciază că prima instanță nu a analizat în mod corespunzător toate circumstanțele relevante ale cauzei și nu a dat o apreciere integrală probelor administrate. În special, nu a fost demonstrată

existența unor circumstanțe noi, în sensul art. 33 din Legea nr. 156/1998, care să impună recalcularea pensiei stabilite în anul 2019, astfel încât concluzia primei instanțe cu privire la ilegalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. ***** din 19 aprilie 2022 nu poate fi susținută prin prisma circumstanțelor constatate și a cadrului normativ aplicabil.

În aceste condiții, Colegiul conchide că prima instanță, în mod eronat, a reținut ilegalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale și, subsecvent, existența obligației autorității publice de a proceda la recalcularea pensiei intimatei. Or, hotărârea contestată nu cuprinde o argumentare suficientă, întemeiată pe normele de drept material și circumstanțele de fapt constatate, care să justifice atât ilegalitatea actului administrativ contestat, cât și existența unui drept al intimatei la recalcularea pensiei prin aplicarea coeficientului de 16,5.

Inter alia, controlul judecătoresc al activității administrative presupune verificarea legalității actului contestat prin raportare la circumstanțele existente și la normele aplicabile, iar instanța nu poate substitui autoritatea administrativă și nu poate dispune acordarea unui drept în lipsa constatării temeiului juridic și factual al acestuia.

În consecință, Colegiul ajunge la concluzia că apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale este întemeiat, iar hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 14 martie 2024 urmează a fi casată, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care acțiunea depusă de Viorelia Bivol împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, să fie respinsă ca neîntemeiată.

În conformitate cu art. 240 alin. (1) lit. c) din Codul administrativ și articolele 389-390 din Codul de procedură civilă, Completul de contencios administrativ din cadrul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru,

d e c i d e :

Apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale, se admite.

Se casează integral hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani din 14 martie 2024.

Se emite o nouă decizie prin care:

Acțiunea în contencios administrativ înaintată de Bivol Viorelia împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la contestarea actului administrativ, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, se respinge ca neîntemeiată.

Decizia cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni.

Președintele ședinței,

Judecătorul Sîrbu Victoria

Judecătorii Bagrin Lucia

Cașcaval Andrei

Copia corespunde originalului / judecător/